

MEGGYŐZŐDÉSEINK

A tragikus élethelyzetek mindig történetiek. Bizonyos időbeni távolság szükséges ahhoz, hogy az események szereplői saját sorsuk alakulásában felfedezzék mindazt, ami megdöbbentően elviselhetetlennek vagy embertelennek tűnik utóbb. Vannak azonban szituációk, melyeknek zsarnoksága az egyes ember számára olyan kivételes látószöveget teremt, melyben önmaga és környezete aktuális állapotát az elviselhetlenség letagadhatatlan bizonyosságával szemlélheti. S e bizonyosság megadja az ember számára e helyzet s rendszer és e rendszerben szemlélt önmaga megítélésének, elítélésének emberi jogát. Ezek azok a helyzetek, amelyekben egyetlen ember tragikus sorsa egy egész rendszer embertelen dölyfét megtagadni képes.

Kortárs napjainkkal ekként állunk ma szemben. Élethelyzeteink tragikumai naponta ad találkozót mindannyiunknak az otthonokban, az utcákon, a munkahelyeken. E tragikum mint megaláztatás, mint kisémmizés - mint eleven történelem.

A történelmet éppoly jól ismerjük, mint a történeteket. Századunk emlékezete, ha tudatosságát tekintjük, nem rossz. Eszünkbe idézi a történelem alakulását nemcsak a kommunikációs eszközök meglehetősen szapora szürkeállománya, de főként az a mindennapi élet, amely oly gyakorta kényszerít bele mindannyiunkat önmagunk tagadásába. Ismerjük a történelmet, s ha révén oly gyakorta is ismertünk magunkra - a felelősség öngyötrő letargiáiban - az egyszeri forradalmak áldozatai között, a sokszori háborúskodások vesztesei között, a kipurított koncentrációs táborok szögesdrótjai mögött; nos, épp ideje, hogy e mai rendszer tőlünk emberileg olyannyira idegen arctalanságában is felismerjük és bevalljuk végre a ránk acsarkodó társadalmi vadságot - hogy a rendőri mentalitásban felismerjük a koncentrációs táborok tapasztalt villanyidegzetét -; hogy az erőszaktevő szólamokban felfedezzük századunk történeti példázatainak elnémitását. Mindez már nem csak a történelem ismerete lenne, hanem a történelem igazi megélése.

Az ideológia fegyverei között hallgat az emberi igazságérzet múzsája. E rendszer, mely napjainkat behálózza, talán ezért lehetett a mai napig ilyen arcátlan kizárólagosa a kimondott szó igazságának. Pontosabban: a kimondott szónak, mert e szó "igazságát" csak az garantálta, hogy a hozzá férhető kétség nem formálódhatott szavakká.

E lap megindítása mindenekelőtt annak az erkölcsi felháborodásnak az eredménye, amely e mai román rendszerrel súlyosbított kelet-európaiság viszonyai között, történeti tapasztalatait mérlegelve, türelmének határaitra ébredt. Ezért a lap célja nem annyira ideológiai vitaszíntérré válni, mint inkább a szó gyakorlásának pluralizmusa révén megteremteni a felháborodás jogosságának tudatát, s e tudatban megjeleníteni a vállalt kockázatok eszmei és gyakorlati értékét, nélkülözhetetlenségét. Mindannyian tudjuk, akárcsak szerte Európában, hogy e területen sem hisz senki már abban, amit e rendszer intézményeinek igazságérzete kimond, kinyomtat, és aminek hitelét mindannyiunkra rákényszeríti. De ennek ellenére valahogyan nem akarunk hitelt adni önmagunkban annak sem, hogy megalapozott kételyeink ellenére e rendszer teremtette képtelen igazságtalanságok szellemében és gyakorlataként élünk, és ennek megfelelően teremtjük meg épp mi az eljövendő társadalmi változások-alakulások alapvető igazságtalanságainak előfeltételeit.

Épp ezért vállalkozunk arra, hogy minden véleménynek fórumot biztosítsunk. Föl szeretnénk szabadítani az íróasztalfiókokban elfekvő kéziratok szellemét, s nem kevésbé azt a szellemiséget, amely az értelmiségi tudat hátsó udvarában az emberi öntudat értékeit még épen meg tudta őrizni. S ebben az öntudatban szeretnénk testvéri azonosságot vállalni mindazokkal, akiknek hitét, elveit és életét e rendszerré cseperedett felelőtlen rendszertelenség évtizedek óta újra és újra veszélybe sodorja.

Érveinket és eszméinket nem a mai *hivatalos* Magyarország vagy Románia felé akarjuk közvetíteni; meggyőződéseinket és értékeinket ahhoz az európai kultúrához szeretnénk mérni vagy éppen visszavezetni, amelyet létében e tékozló társadalom olyannyira fenyeget. Az aktuális tényeket, eseményeket, eszméket tárgyaló cikkek, tanulmányok mellett publikációink gerincét épp az a dokumentum-összeállítás képezné, amely a modern kelet-európai ellenzéki mozgalmak - más országokban jól ismert, nálunk viszont szinte ismeretlen - legfontosabb elméleti eredményeit adná közre, a meggyőzés hatalmaskodását mellőzve, a meggyőződés erejére hagyatkozva csak.

Lapunk nemcsak önismereti fórum kíván lenni. Szeretnénk révén ismerőseivé válni mindazoknak, akiknek mindennapi életét nem keseríti meg a diktatúrák szűkössége, az emberi együttérzés feltűnő hiánya, a félig kimondott vagy teljesen elhallgatott vélemények instabil biztonsága. Révén szeretnénk ismerőseivé válni mindazoknak, akiknek nem erkölcsi létfeltételük, hogy múltjukban latolgassák jelenük bűneit. S akiket nem a személyes aljasság döbönt végül rá a szabadság vágyára, hanem a szabadság lehetősége a személyes felelősség és boldogulás közösségi egyetemességére.

Szeretnénk közösségi önmagunkkal azonosak maradni egy olyan társadalomban, amely munkanélkülivé tette az emberi szolidaritást. S e lap célkitűzéseiben szeretnénk azonosságra törekedni mindazokkal, akik olyan társadalmat kívánnak, melyet épp a szolidaritás tesz emberivé. S melynek hitelt a "hatalom akarása" helyett a szabadság akarása ad mindenekelőtt.

(*Ara-Kovács Attila*)